

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Utkast til forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier

Vi viser til høringsbrev av 30. mars d.å.

Norsk Redaktørforenings høringsuttalelse vil konsentrere seg om de prinsipielle og overordnede rammene for et fremtidig produksjonstilskudd, primært knyttet til vilkårene for å kunne bli omfattet av ordningen, også kalt kvalifikasjonskriteriene.

1. Generelt

Norsk Redaktørforening støtter hovedtanken i det foreliggende høringsnotatet; at produksjonstilskuddet som i dag gis til papiraviser gjøres teknologinøytralt, og at spørsmål om hvorvidt man kvalifiserer til å bli omfattet av tilskuddsordningen avgjøres etter mest mulig objektive kriterier knyttet til leveranse av journalistisk og redaksjonelt innhold. NR har understreket dette både i vårt innspill til det statlig oppnevnte Mediestøtteutvalget og i høringsrunden til utvalgets rapport, NOU 2010:14.

Blant annet har vi påpekt at produksjonsstøtten må ha som mål å bevare dagens mediemangfold, på en slik måte at våre mest konkurranseutsatte medier overlever og gis utviklingskraft. Den kanskje største utfordringen norske medier står overfor i dag, også de som omfattes av dagens produksjonstilskuddsordning, er å utvikle journalistisk mangfold og kvalitet på nye distribusjonsplattformer, samt å utvikle modeller som kan gi tilstrekkelige inntekter til å finansiere den samme journalistikken. Slik sett er selve begrepet ”produksjonsstøtte” strengt tatt noe utdatert, og burde erstattes av betegnelsen direkte støtte.

Direkte støtten bør særlig bidra til å stimulere utviklingen av profesjonelle og levedyktige medier og ha som formål å bidra til kontinuitet og stabile rammevilkår for kvalitets-journalistikken. Redaksjoner som tar et helhetsansvar for den løpende journalistikken må prioriteres i forhold til direkte støtten.

Norsk Redaktørforening mener at foreningens krav til mediene, uttrykt i foreningens vedtekter, gir godt uttrykk for hvilke medier som bør falle inn under ordningene, og som faller godt sammen med virkeområdet i ”lov om redaksjonelle medier”, som omtales under avsnittet om direkte støttens virkeområde. NR-vedtektenes § 4 om medlemskriterier lyder slik:

"Mediets formål må være fri og uavhengig produksjon og publisering av aktuell informasjon og debatt. Mediet må drives ut fra anerkjennelse av ytringsfriheten og pressefriheten som grunnelement i et demokratisk samfunn, det må rette seg mot og være tilgjengelig for allmennheten og ha en utgivelsesfrekvens og et innhold som avspeiler at mediet har en redaksjonell nyhets- og aktualitetsmessig karakter."

2. Virkeområde og kvalifikasjonskriterier

NR mener nå, som før, at virksomheter som skal kunne kvalifisere for direkte innholdsstøtte i utgangspunktet bør være de samme virksomhetene som faller inn under virkeområdet til Lov om redaksjonell fridom, slik dette er definert i lovens § 2:

1. *Dagsaviser og andre periodiske publikasjoner som driver journalistisk produksjon og formidling av nyheter, aktualitetsstoff og samfunnsdebatt,*
2. *kringkastere, jf. kringkastingsloven § 1-1 tredje ledd og*
3. *elektroniske massemedium som har tilsvarende formål og funksjon som medier nevnt under nr. 1 og 2.*

Virksomheter som defineres innenfor lovens virkeområde plikter å ha en redaktør, som bekjenner seg til Redaktørplakaten.

Vi registrerer at det foreliggende forslaget også refererer til dette, samtidig som man tar utgangspunkt i eksisterende forskrifts §3. Med den begrunnelse at *innholdskriteriene* blir viktigere å definere i en teknologinøytral modell, argumenteres det i notatet for et behov for mer detaljerte kriterier, slik de er utformet i forslagets §4, første og andre ledd.

Departementets merknader til de nye kriteriene, slik de er formulert i §4, gir ikke så mange konkrete holdepunkter med hensyn til hvor departementet mener grensene bør gå. Det i seg selv er et faremoment, fordi det – i en viss motstrid med departementets egne intensjoner og påpekninger fra mange høringsinstanser – har vært et mål å opprettholde mest mulig *objektive* kriterier. Vi viser i den forbindelse til diskusjonen rundt tildeling av støtte til ukeaviser via Norsk Kulturråd – en diskusjon departementet er vel kjent med.

Når det gjelder forslaget til §4, første og annet ledd, så anerkjenner NR behovet for å foreta en avgrensning. Fra vår side er det likevel viktig å understreke at utgangspunktet må være at de som i dag mottar produksjonsstøtte også som utgangspunkt vil være kvalifisert ut fra sitt innhold innenfor et teknologinøytralt støtteregime. Det innebærer i det minste at de foreslåtte kvalifikasjons-kriteriene på dette punkt ikke bør tolkes for strengt, men se hen til intensjonen i definisjonen av virkeområdet for Lov om redaksjonell fridom i media.

NR har ellers ingen merknader til at opplag og brukerbetaling utgjør de sentrale kvalifikasjonskriteriene. Dette er objektive kriterier som i svært liten grad kan gjøres til gjenstand for skjønnsmessige vurderinger. Sett i kombinasjon med kravene til innhold, slik de er skissert ovenfor, vil vi likevel anføre at disse kriteriene – i sum – ikke må medføre at rammene for å kvalifisere til ordningen blir for snevre.

Departementet har særskilt bedt om innspill til spørsmålet om brukerbetaling knyttet til ”abonnement”, sett i lys av at stadig flere medier utvikler og tester mer avanserte og differensierte betalingsløsninger, for ulike deler av innholdet. Vi mener høringsnotatet peker på et viktig spørsmål, og at det vil være fornuftig av departementet å sette i gang et arbeid med å utrede alternative kriterier for hva som kan godkjennes som betalingsløsninger. Det er viktig å understreke at de betalingsmodellene som nå testes ut bærer i seg et betydelig element av eksperimentering, og at det er høyst usikkert hvilke modeller som i fremtiden vil vise seg egnet

for å sikre finansiering av selvstendig, uavhengig og kritisk journalistikk. Vi vil derfor advare mot at man nå binder seg til modeller og definisjoner som i overskuelig tid kan vise seg ikke å oppfylle formålet. I dette ligger det også et behov for å drøfte og problematisere ”abonnement”-begrepet.

Vi etterlyser også en drøfting av spørsmålet om betalingsnøytralitet. Det er for eksempel vanskelig å se for seg at en allmenn nummer to-avis skal kunne ta seg betalt for innhold av samme karakter som nummer én-avisen (som ikke mottar produksjonsstøtte) tilbyr gratis.

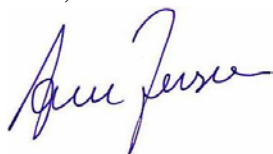
3. Andre forhold

NR har ingen innvendinger til de økonomiske tersklene som er lagt til grunn for å avgrense hvem som kan motta direkte støtte. Vi mener imidlertid, som vi tidligere har understreket, at det er grunnlag for å se nærmere på en oppmykning eller avvikling av det såkalte utbytteforbudet. På den ene siden er det lett å argumentere for at statlig støtte ikke bør kuliminere i økonomisk utbytte. Samtidig er det et spørsmål om ikke dagens absolutte avgrensning i mange tilfeller virker mot sin hensikt, dersom man ønsker å stimulere til utvikling på eiersiden i til dels sårbare mediebedrifter, og også hente inn frisk kapital til nye satsinger og innovasjon.

NR har ikke vurdert detaljene i de såkalte fordelingskriteriene, og dermed heller ikke i hvordan endringer i støtten vil slå ut for enkeltmedier. Vi forutsetter likevel at dersom nye støtteregler innebærer betydelige endringer for enkeltmedier, så må det gis romslige overgangsordninger i forhold til dagens eksisterende støtteordninger, slik at medier som kvalifiserer til støtte får tid til å omstille seg og tilpasse seg nye rammebetingelser.

Vi viser i den forbindelse til §8 i forskriftsutkastet, hvilket er i identisk med overgangsordningen i den gjeldende forskriftens §12. Vi mener det som der er skissert må representere en minimumsløsning med tanke på overgangsordninger for medier som helt faller ut av ordningen, særlig som følge av at ordningen endres. Samtidig mener vi departementet bør vurdere overgangsordninger også for de medier som ikke faller helt ut av ordningen som følge at den endres, men som eventuelt må tåle betydelige endringer i tilskuddsbeløpet som følge av samme.

Oslo, 2012-05-23

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening